

№3(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 818 sahifa,
2-mart, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

O'zbek oilalarida ona-bola munosabatlari va ularning oilaviy emotsional muhitni shakllantirishdagi ahamiyati.....	18
<i>Abdullayeva Dilbar Ubaydullayevna</i>	
O'quvchi yoshlarda sog'lom turmush tarzini shakllantirish – ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida	22
<i>Mirzayeva Faroxat Odiljonovna</i>	
Raqamli muhit ta'sirida bolalar psixikasidagi transformatsiya jarayonlari.....	30
<i>Abdullayeva Sh. H.</i>	
Turli yosh davrlaridagi shaxslarda o'zini o'zi faollashtirish xususiyatlarining tafovutlanishi	33
<i>Qurbonboyev Azimbek Nazirboy o'g'li</i>	
Bolalarni maktab ta'limiga intellektual tayyorlash va vitagen tajribasini rivojlantirishga metodik yondashuvlar.....	37
<i>Abdullayeva Feruza Shavkatovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda tabiiy fanlarni steam asosida o'qitishning interfaol metodlari	42
<i>Aliqarshiyeva Durdona Sharofiddin qizi</i>	
O'simliklar guruhlari mavzusini o'quvchilarga tushuntirishda interfaol metod va vositalardan foydalanishning samaradorligi.....	49
<i>Dehqonboyev Muhammad To'liqin o'g'li</i>	
Kichik maktab yoshidagi shaxsda ma'naviy-axloqiy qadriyatlarni rivojlantirishning pedagogik shartlari	55
<i>Jo'rayev Avazbek Umar o'g'li</i>	
Matematika o'qitish jarayonida o'quvchilarning mantiqiy kompetentligini shakllantirish	59
<i>Kalandarova Maxliyo Aslonovna</i>	
Raqamli ta'lim sharoitida bo'lajak o'qituvchilarni pedagogik madaniyatini rivojlantirishda raqamli ta'lim imkoniyatlaridan samarali foydalanish.....	63
<i>Kamalova Dilorom Olimjon qizi</i>	
Maktabgacha ta'limni rivojlantirish – kelajak avlod kamolotiga qaratilgan strategik islohot.....	68
<i>Kamolova Gavhar Akbarovna</i>	
Axloqiy qadriyatlar asosida milliy ertaklardan foydalanish texnologiyasi.....	71
<i>Kayumova Nargiza Mirziyatievna, Xo'jayeva Sharofat Olimjon qizi</i>	
Insult bilan xastalangan bemorlarda nutq buzilishlari korreksiyasiga yondashuvlar	74
<i>Maxkamova Laylo Majidovna</i>	
Milliy ta'lim tizimini yangilash va rivojlantirishning strategik modeli	77
<i>Mengliqulova Maftuna Abdullayevna</i>	
Yangi O'zbekistonda ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlik va uning shaxs psixikasiga deterministik ta'siri	82
<i>Nishonova Oydinoy Mashrabjon qizi</i>	
Talabalarning mustaqil ta'lim faoliyatini tashkil etishda o'qituvchining fasilitatorlik roli	86
<i>Sariyeva E'tibor Matchanboyevna, Urazbayeva Sabohat Ortiqbayevna, Yuldasheva Gavxaroy O'rinboy qizi</i>	
Raqamli ta'lim platformalaridan foydalanishning bugungi holati: muammo va imkoniyatlari	90
<i>Suyarov Xurshid Baxriddinovich</i>	
Tarbiya darslarida boshlang'ich sinf o'quvchilarining kommunikativ kompetensiyasini shakllantirish metodikasi.....	95
<i>Toshpo'latova Guldona Tulqin qizi</i>	
Kreativ yondashuvni shakllantirishda o'qituvchining innovatsion faoliyatini shakllantirish metodikasi	98
<i>Usarova Marg'uba Nazar qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kommunikativ nutq malakasini rivojlantirishning metodologik asoslari.....	102
<i>Vaisova Yodgora Sardorbek qizi</i>	
Destruktiv oilalarda shaxslararo munosabat psixologiyasi	106
<i>Sharafutdinova Xadichaxon Gulyamutdinovna</i>	

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarining axborot kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	110
<i>Xalilayev Batirjon Taxirovich</i>	
O'quvchilarning individual ta'lim ehtiyojlarini aniqlash mezonlarining pedagogik va raqamli diagnostik asoslari	114
<i>Xalknazarova Aysuliw Maxsetbaevna</i>	
Klinik integratsiya asosida farmakologiya fanini o'qitish modelini ishlab chiqish	118
<i>Xasanboyeva Nafisaxon Abdullojonovna</i>	
Yurak glikozidlaridan zaharlanishni oldini olishni o'qitishning metodik-pedagogik asoslari	121
<i>Xoliqova Oyistaxon Yuldashevna</i>	
Oliy ta'lim tizimida raqamli transformatsiya sharoitida bo'lajak o'qituvchilarning universal va kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi	125
<i>Xurramov Anvar Jumanazarovich</i>	
Studying the Role of Magic Numbers and Nucleon Shells in Nuclear Structure	129
<i>Yakubova Shoxidaxon Qodirovna, Dehqonova Ohista Qosimjonovna</i>	
Методика адаптивного физического воспитания молодежи с интеллектуальными нарушениями посредством специализированных гимнастических упражнений	133
<i>Аслонова Гуллола Акрам кизи</i>	
Понятие эмоционально-оценочной лексики	137
<i>Каримбаев Ниятбай Шарипович, Усенова Гульзира Женгисбай кызы</i>	
Изучение русского языка с использованием цифровых платформ: потребности, проблемы и решения	140
<i>Умарова Дильфуза Маматкуловна</i>	
Инклюзивное образование в Республике Узбекистан: сравнение с мировым опытом	144
<i>Пирманова Бахора Эшмухаммадовна</i>	
Inklyuziv ta'lim jarayonida empatiya va rahm-shafqatning pedagogik ahamiyati	148
<i>Olimova Sarvara Sobitxon qizi</i>	
Bo'lajak defektologlarni oila bilan ishlashga tayyorlashning nazariy asoslari	152
<i>M. B. Muxtorova</i>	
Maktabgacha yoshdagi eshitishida nuqsoni bor bolalarni talaffuzga o'rgatish metodlari	156
<i>Bo'ronova Suksoraxon Behzodjon qizi</i>	
The Role of Identity, Motivation, and Investment in Teaching English at School (Experimental Study)	160
<i>Shahobova Sitara Baxromovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda umummadaniy kompetentlikni rivojlantirish jarayonining zamonaviy ta'lim paradigmasiga mos pedagogik modeli	166
<i>Olimova Dilrabo Nurali qizi</i>	
Raqamli transformatsiya sharoitida tikuvchilik va dizayn ta'limida innovatsion pedagogik yondashuvlar asosida talabalar kasbiy kompetentligini rivojlantirish muammolari va istiqbollari	169
<i>Umarova Fotima Abduraximovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarini zamonaviy darsliklardan samarali foydalanishga o'rgatishning interaktiv metodlari	172
<i>Kosimova Gullola Mullajonovna</i>	
Iqtisodiy ixtisoslik talabalari kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning metodologik asoslarini takomillashtirish: rus tili fanini o'qitishda	176
<i>Nuraliyeva Maftuna G'ulomovna</i>	
Raqamli texnologiyalar asosida bo'lajak o'qituvchilarning metodik tayyorgarligini rivojlantirish bosqichlari	182
<i>Xidirova Nodira Abduganiyevna</i>	
Maktabgacha ta'limda ta'lim jarayonini samarali tashkil etishda pedagogning kompetensiyasi	185
<i>Eshmuratova Gauxar Maxsudovna</i>	
Frazeologik birliklar identifikatsiyasi	188
<i>Omadjon Azamov Burxonovich</i>	

O'smirlik davrida empatiya rivojlanishiga ijtimoiy tarmoqlar va virtual muloqotning ta'siri	192
Qodirova Zebuniso Malikovna	
Pedagogical Mechanisms for Enhancing the Competitiveness of Higher Education Services in the Context of Socio-Economic Globalization	197
Babayeva Lola Ibragimovna	
Integrativ yondashuv asosida talaba qizlarda jismoniy madaniyatni rivojlantirishning pedagogik tizimini takomillashtirishning dolzarbligi	202
M. X. To'xtamishева	
Murakkab nuqsonli bolalarni umumta'lim maktablariga tayyorlash jarayonida logopedning kommunikativ malakasini shakllantirishning nazariy va amaliy asoslari.....	207
Abdubokiyeva Adiba Baxodir qizi	
Oliy ta'limda mustaqil ta'lim mazmunini kognitiv kompetensiyalarga yo'naltirib tashkil etish	211
Adashova Guljaxon Muxammadjonovna	
STEAM yondashuvi asosida tayyorlov guruh bolalarining bilish faoliyatini faollashtirishning samarali yo'llari	215
G. B. Maxmudova	
Bo'lajak oligofreno-pedagoglarning kompetentlik faoliyatini tashkil etishning psixologik-pedagogik shart-sharoitlari	219
Jumaboyev Nurillo Xayrullo o'g'li	
Sun'iy intellekt asosida ta'lim sifatini monitoring qilish mexanizmlarini takomillashtirish	223
Jumanazarova G. U.	
Maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarda duduqlanishni o'yin asosida bartaraf etish texnologiyalari	227
Jumanazarova Gullola Yoqubjanovna, Mamatqulova Sarbarxon Axmadjon qizi	
Axloqiy qadriyatlar asosida milliy ertaklardan foydalanish texnologiyasi.....	230
Kayumova Nargiza Mirziyatovna, Xo'jayeva Sharofat Olimjon qizi	
Sharq va G'arb mutafakkirlari merosida shaxs tarbiyasi masalalari	233
Mirabzalova Zaxro Shuhrat qizi	
Oliy ta'limda talabalarning o'z-o'zini personallashtirishini tashkil qilish	238
Shamsiddinova Adiba Muzaffar qizi	
Формирование интеллектуальных умений детей старшего дошкольного возраста в условиях цифровой образовательной среды	242
Скрыльников Юрий Степанович	
Динамика становления профессионально значимых личностных качеств будущих педагогов.....	246
Тиллашайхова Хосият Азаматовна	
Hamid Olimjon ijodining shakllanishidagi manbalar va ijodiy omillar.....	250
U. A. Jumanazarov	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilari moslashuvining psixologik yondashuvi	254
G. R. Ibragimova, Abdulkarimova Dilfuza	
Tarixiy obidalar asosida tasviriy san'at talabalari ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi	258
Qurvanboyeva Diyora Muzaffar qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarda sotsial intellekt va shaxslilik kamolotning o'zaro bog'liqligi	262
Avlayev Orif Umirovich	
AR texnologiyasi asosida kompyuter arxitekturasini o'qitishni takomillashtirishning pedagogik asoslari....	267
Saidkarimxonova Dilnozaxon Saidazizxon qizi	
Sun'iy intellektning ixtisoslashgan ta'lim muassasalari bitiruvchilarini tayyorlash sifatini oshirishdagi o'rni	273
Ubbiyev Alisher Tairovich	
Inklyuziv ta'lim bo'yicha respublikada olib borilayotgan faoliyat	277
Sattorova Mohira Aminqulovna	
Tasviriy faoliyat jarayonida maktabgacha tayyorlov guruh bolalarida emotsional intellektni shakllantirish .	281
Namzabayeva Lola Zakirovna, Malikova Umida Nurliboy qizi	
Sport maktablarida 12–14 yoshli gandbolchilarda to'pni ilish va uzatish texnikasini takomillashtirish metodikasini ishlab chiqish	285
Ismatullayeva Fotima Rustam qizi	

Методология изучения этнопсихологических аспектов понимания долга перед родителями: цели, задачи и гипотезы исследования	289
Эргашев П. С., Азимова Х. А.	
Uzluksiz ta'lim tizimida metakompetensiyalarni rivojlantirish strategiyalari va ularning tasnifi	292
Xurramov Anvar Jumanazarovich	
Fundirlash konsepsiyasi – kelajak pedagoglarining asosiy poydevori	296
G'oyimov Umar Eshmurodovich	
Pedagogik oliy ta'lim muassasalarida qo'llanilayotgan metodik ta'minotning hozirgi holati: tahliliy o'rganish	301
Xujamkulova Nafisa Ruzikulovna	
Pedagogik metod: intellekt xaritalar yordamida lazerlarning amaliyotda qo'llanilish sohalarini vizuallashtirish	307
Olimjonova Nigina Sobirjon qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti guruhlarida rivojlanish markazlarini tashkil etish	312
G. R. Ibragimova, Normamatova Rayhona Alisher qizi	
Pedagogik o'yinlar va interaktiv faoliyatlarning ta'lim jarayonidagi o'rni	317
Qodirova Sevara Shuxratovna	
Shaxs psixikasi rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar	325
Boboyeva Maxsuda Ataxonovna, Rajapboyeva Ozoda Shuxrat qizi, Karimova Malohat O'rinboy qizi	
Jismoniy tarbiya darslarida innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanishning sifat samaradorligi	329
Hasanova Dilnora Rustam qizi, Ehnazarov Jo'raqul	
Integratsion yondashuv asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy sifatlarini shakllantirishning metodik tizimi	333
Boynazarova Munajat	
O'yin faoliyati orqali kasbga yo'naltirish mexanizmlari	337
Allaberdiyeva Kumri Xamrayevna, Toshmurodova Marjona	
Модель методического сопровождения педагогов доо в развитии математической грамотности и логического мышления старших дошкольников на основе игровых технологий	340
Гаухар Джанпеисова	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining baholash malakasini rivojlantirish muammolari va imkoniyatlari	347
Majidova Hilola Eshquvat qizi	
Формирование коммуникативной компетенции студентов на занятиях узбекского и иностранных языков: интегративный подход	351
Турланова Сауле Дадажановна	
Ta'lim jarayonida digital storytelling metodidan foydalanish orqali o'quvchilarning ijodiy yozuv kompetensiyasini shakllantirish	357
Maxsetova Zuxra Torebayevna	
Futbol mashg'ulotlarida kreativ yondashuvlarni qo'llash amaliyoti	361
Karimov Odiljon Baxadirovich	
Oliy ta'limda talabalarining kreativligini rivojlantirishda sun'iy intellektdan foydalanishning nazariy-metodologik asoslari (amaliy matematika yo'nalishi misolida)	364
Samatova Munira Dilshod qizi	
Подготовка к школе как условие развития коммуникативных умений у детей дошкольного возраста с тяжёлыми нарушениями речи	368
Ахмедова З. М., Абдурахмонова М. А.	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini rivojlantiruvchi ta'limni amalga oshirishga talaba motivatsiyaviy-qadriyatli munosabatlari tizimi shakllanganligi darajalari va ularning sifatiy tavsifi	373
Ergasheva Matluba Burxonovna	
Ritmik va ijodiy gimnastika mashqlari orqali bolalarda estetik didni shakllantirish metodlari	378
Kamchiyev Salimberdi Xudayberdiyevich	

Interaktiv ta'lim platformalari asosida informatika va axborot texnologiyalari faniga oid kompetensiyalarni rivojlantirish samaradorligi.....	382
Karimov Feruz Raimovich	
Koxlear implantli bolalar og'zaki nutqini shakllantirishda qo'llaniladigan zamonaviy usullar	386
Mamasiddikova Maftuna Akbarjon qizi	
Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining media savodxonligini oshirishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari.....	389
Masharibova Lobar Rayimberganovna	
Duduqlanuvchi bolalarda verbal muloqot ko'nikmalarini o'yin texnologiyalari asosida rivojlantirish.....	393
Mirtoeyeva Shohruza Ibjohimjon qizi	
Maktab voleybol sport to'garaklari mashg'ulotlarida harakatli o'yinlardan foydalanish	396
Ortug'mat Jumanov, Zarina Abdusattarova	
Talabalar mustaqil ta'limini samarali tashkil etish omillari va mexanizmlari.....	400
Raxmatova Nargiza Dolibayevna	
Bola nutqining rivojlanishiga ta'sir ko'rsatuvchi salbiy va ijobiy muhit omillari. XXI asr taraqqiyotida nutq faoliyatining shakllanishi.....	403
Ro'ziyeva Nozimaxon Oybek qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilarining ijodkorligini ijtimoiy-pedagogik faoliyatda rivojlantirish texnologiyasi.....	406
Sadikova Dilafuz Xusanovna, Butayeva Gavhar Xudoyorovna	
Fan va tabiatni tanishtirish orqali maktabgacha katta yoshdagi bolalarni rivojlantirish usullari	410
Sh. T. Musulmonova	
15-17 yoshgacha bo'lgan kurashchilarni yillik yuklamalarini taqsimlash	413
Qirgiboyev Shaxbozbek Aslidin o'gli, Xamidjonov Muhammadbobir Ulug'bek o'gli	
Davlat boshqaruvi tizimida korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash va prognozlash metodologiyasi.....	416
Sotvoldiyev Akbarjon Umidjon o'g'li	
O'smirlar orasida tengdoshlar bosimi va uning psixologik ta'siri	419
Toshpo'latova O'giloy Baxtiyor qizi	
Boshlang'ich ta'limda o'quvchilarni shaxsiy rivojlantirish.....	422
Turdiyeva Raxima Kurbanovna	
Matnli topshiriqlar vositasida ona tili darslarida o'quvchilarning kreativ tafakkurini rivojlantirish	426
Yulbarsov Ochilbek Obidjon o'g'li, Isayeva Gulnur Shakirjanovna	
Методы исследования сенсомоторных эффектов и внимания у детей дошкольного возраста.....	432
Г. С. Алиходжаева	
Роль театрализованной деятельности в формировании представлений о родине у дошкольников .	436
Г. С. Алиходжаева, У. О. Мамадалиева	
Логическое мышление детей 5–7 лет в вариативном дошкольном образовании: нормативные основания и концептуальная модель	440
Г. Э. Джанпеисова, В. В. Горбунова, Э. З. Убайдуллаева	
O'qitishning maqsad va vazifalarini talabalarning bo'lajak pedagogik faoliyatini modellashtirish sifatida ...	444
Murodova Umida Dilmurodovna	
Развитие прагматической компетенции аудирования с помощью инновационных технологий в обучении немецкому языку.....	449
Саидова Махсудахон Аббасовна	
Развитие профессиональной подготовки будущих воспитателей в системе высшего педагогического образования.....	452
Собирова Пошшаой Эркин кизи	
Современные педагогические концепции и структурные элементы игровых технологий.....	455
Хафизова Машхура Аминовна	
Davolanish ehtiyojiga ega bo'lgan bolalarga tibbiy-psixologik yondashuvlar	458
Po'latxo'jayeva Malika Rustamovna	
Equal Voice in the Classroom: A Gender-Based Approach	463
Gafurova Nodira Ravshanovna	

Matematik tafakkur kompetensiyalarini rivojlantirishda singapur ta'lim modelining innovatsion pedagogik yondashuvlari.....	468
<i>Sanobar Ibragimovna Kenjayeva</i>	
Boshlang'ich sinf mikrodars ishlanmasining texnologik xaritasini yaratish usullari.....	475
<i>Yusupova Gulshiraxan Zinatdinovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning pedagogik ahamiyati	479
<i>Sodiqova Gulbahor G'ofurjon qizi, Abduvohidova Rayhona Nuriddin qizi</i>	
6–7 yoshdagi bolalarni maktab ta'limiga tayyorlashda mantiqiy fikrlashga o'rgatishning ahamiyati	484
<i>Sultonova Sitara Zarif qizi</i>	
Debat texnologiyalari va akademik yozuv ko'nikmalarini rivojlantirish.....	488
<i>Gulamov Shavkat Maxmudovich</i>	
Kognitiv yuk nazariyasi asosida boshlang'ich sinflarda ingliz tili o'quv jarayonini optimallashtirish	492
<i>G'ulomova Moxinur Inomjon qizi</i>	
Muloqot madaniyati va liderlik ko'nikmalarining shakllanishidagi psixologik-pedagogik omillar	497
<i>Putatova Odinaxon Xamidovna</i>	
Tarbiyaviy ishlarni tashkil etish pedagogik muammo sifatida	501
<i>Qulmatova Xurshida Abdurahmonovna</i>	
O'quvchilarga algebrani o'qitishning dolzarb masalalari.....	504
<i>Qodirova B., Ibragimov N.</i>	
Bo'lajak biologiya o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini takomillashtirish masalalari	509
<i>Axmadjanova Moxiyat Sadriyevna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning elektron ta'lim resurslari va innovatsion dasturlar bilan ishlash ko'nikmalarini shakllantirish.....	513
<i>Sultansaidova Mushtariy Abzalxanovna</i>	
Jo'rg Oruell asarlarida davr va shaxs fojiasi	516
<i>Xatamova Kumush Javxar qizi</i>	
“Tabiiy fanlar” fanini o'qitish texnologiyasini STEAM yondashuvi asosida tuzish metodikasi	519
<i>Imankulov Nurbek Tursunkul o'g'li, Ashirov Shamshidin Annazarovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida o'quv faoliyatiga samarali ta'sir etuvchi irodaviy sifatlar	525
<i>Ma'rufjonova Rohila Lutfulla qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida texnik ijodkorlikni shakllantirishning mazmuni va metodikasi	528
<i>Xudaykulova Saida Zakirovna</i>	
Aqli zaiflik va autizm spektri buzilishining klinik-pedagogik farqlari	533
<i>Zakirova Fozilaxon Zafarjon qizi</i>	
STEAM yondashuvi asosida kreativ fikrlashni shakllantirishning didaktik imkoniyatlari.....	538
<i>Erkinov Ozodbek Faxriddin o'g'li</i>	
Neologizmlar – badiiy matnda uslubiy vosita sifatida	540
<i>Ibragimova Shoira Normuminovna</i>	
Nutq nuqsoniga ega bo'lgan bolalar ota-onalarini logopedik korreksion ishiga jalb etish	543
<i>Jumanazarova Gullola Yoqubjanovna, Abdullayeva Gulzoda Abdurazoq qizi</i>	
Rus tili darslarining samaradorligini oshirishda nutqiy kompetensiyani shakllantirishning ilmiy-metodik asoslari.....	546
<i>Jurayeva Nilufar Shovkat qizi</i>	
Autizm spektridagi bolalarda nutqni rivojlantirish uchun sensor integratsiya usullarining ta'sirini o'rganish.....	549
<i>Mo'minova Gulnora Qurvonali qizi</i>	
Yosh taekvondochilarni maxsus mashqlar yordamida kyorugi texnikasini rivojlantirish	552
<i>Sheraliyev Sarvarbek Soxibjon o'g'li</i>	
“Motivatsion yondashuv” hamda “kreativ fikrlash” tushunchalarining mazmun va mohiyati	556
<i>Toshnazarova Mohinur O'sarali qizi</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning muloqot madaniyatini rivojlantirishda kompetensiyaviy yondashuvning o'rni	559
<i>Umarova Feruzabonu Bobir qizi</i>	

Ta'lim falsafasining ijtimoiy-madaniy evolyutsiyasi	562
Uzakova Zahroxon Muhammad Zarif qizi	
Fizika ta'limida ijodiy tafakkurni shakllantirishning innovatsion modeli: muammoli ta'lim va interfaol metodlar asosida kompetensiyaviy yondashuv	565
Yusupov Kodirjan Batirovich	
Игровые проекты как средство обучения предлогам английского языка.....	569
Нуратдинова Наргиза Бахтияровна	
Формирование межкультурной коммуникативной компетенции через изучение речевого этикета в цифровой среде (мессенджеры и социальные сети)	572
Юсупова Сохила Сайфиевна	
Maktabgacha ta'lim yoshdagi bolalarda sog'lom turmush tarzini shakllantirish.....	575
Shamiyeva Manzura Fayzullayevna	
Pedagogik ta'lim muassasalarida bo'lajak o'qituvchilar valeologik kompetentligini rivojlantirishning mazmuni va mohiyati	579
Sardorxon Quvondiqov	
Pedagogik ta'lim muassasalari bo'lajak o'qituvchilarida integrativ yondashuv – milliy g'urur tuyg'usini rivojlantirish yondashuvi sifatida.....	584
Miraxmedov Fatxulla	
Bolalarni xavfsiz, erkin, o'yinga asoslangan va do'stona muhitda tarbiyalash – muvofiqlashtirishning yangi standartlari.....	590
Mamadaliyeva Dilfuza Baxtiyorovna	
Alisher Navoiyning "Arba'in" asaridagi qit'alarda sahih hadislarining badiiy talqini	595
Nematullayeva Madina Zafarovna	
Umumta'lim maktablarida chizmachilik fanini o'qitishda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish istiqbollari	598
Xalimov Moxir Karimovich	
Biologiya fanini o'qitishni modernizatsiyalash bo'yicha zamonaviy yondashuvlar.....	603
Axmadjanova Mohiyat Sadriyevna	
Dizariya shakllarining klinik-pedagogik tavsifi	607
Iminjonova Moxichexra Alimardon qizi	
Oliy ta'limda kechki ta'lim talabalarining o'quv faolligini oshirishda faollashtiruvchi interaktiv ma'ruza metodining didaktik strukturasi va pedagogik imkoniyatlari.....	611
Axmedova Zilola Muxtor qizi	
Оптимизация процесса самообразования студентов русской филологии в условиях современного образовательного пространства	617
Азизова Д. А.	
Bo'lajak tarixchilarda tarix falsafasining zamonaviy konsepsiyalariga doir bilimlarni rivojlantirishning amaliy texnologik tizimi.....	622
Anvarjonov Ahrorjon Ahadjon o'g'li	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini mehnatsevarlikka tarbiyalashda pedagogik texnologiyalarning turlari va ularni qo'llash imkoniyatlari.....	625
Xudaybergenova Adolat Usmanovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni ijtimoiy-axloqiy tarbiyalashda maktabgacha ta'lim tashkiloti va oilaning hamkorligi.....	629
Jumanova Fotima Uralovna, Azimova Zebxon Tohirovna	
4K yondashuvi asosida dars topshiriqlarini ishlab chiqish.....	635
Boboyeva Nafosat Tulqin qizi	
O'quv-tarbiya jarayonida pedagogik diagnostika.....	639
Xolmatova Ziroatxon Anvarovna	
Raqamli ta'lim muhitida tadqiqotchilik ko'nikmalarini rivojlantirishning ahamiyati.....	642
Abdullayeva Ozoda Odiljon qizi	
O'yinchilarning texnik va taktik tayyorgarligi.....	645
Madaminov Oribdjan Nishanbayevich	

Ta'lim jarayonida gamifikatsiya va didaktik o'yinlar orqali metakognitiv kompetensiyalarni shakllantirish metodikasi.....	648
<i>Xayrullina Parizod Farg'at qizi</i>	
Dual ta'lim sharoitida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchisining kasbiy kompetentligini baholash mezonlari va monitoring tizimi.....	651
<i>Umurov Zarif Latifboyevich</i>	
Boshlang'ich sinflarda folklor asarlarini aksiologik yondashuv asosida o'qitish metodikasi	660
<i>Aytmuratova Elvira Ersultanovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilari tanqidiy fikrlashining psixologik va pedagogik mohiyati.....	663
<i>Haydarova Kamola Ergashboy qizi</i>	
Differensial ta'limning nazariy-konseptual asoslari.....	667
<i>Rasulova Nozigul Abdivoxid qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tasviriy faoliyatga o'rgatishda kreativ shaxsni shakllantirish bo'yicha metodik tavsiyalar	671
<i>Rizoyeva Muslima Raxmonovna</i>	
Информационная компетентность через призму филологии: ключевые факторы формирования ...	679
<i>Хикматов Нодир Назимджанович</i>	
Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarida qadriyatlar tizimini shakllantirishning samarali yo'llari	683
<i>Mamatova Zarena Abduljalilovna</i>	
O'zbekiston va Angliyada pedagogik ta'lim tizimining tarixiy asoslari.....	686
<i>Miramatova Laylo Ravshanjon qizi</i>	
Innovatsion ta'lim muhitida o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	690
<i>Nilufar Xalikova Mirkadirovna</i>	
Badmintonchilarda maxsus chaqqonlik tayyorgarligining o'yin faoliyatiga ta'siri	694
<i>Samadova Uktabar Hasanovna</i>	
<i>Maktab direktorlarining boshqaruv ko'nikmalarini rivojlantirishda sinergetik</i>	
yondashuvning o'рни va ahamiyati	698
<i>Yusupova Dilnoza Fayzullayevna</i>	
Pedagogical Essence of Improving Students' Collaborative Skills Through Multi-Vector Approaches	702
<i>Turemuratova Aziza Begibaevna, Otelbayeva Muhayyo Alisher qizi</i>	
Tasviriy san'at mashg'ulotlarining maktabgacha yoshdagi bolalarda kognitiv, estetik va ijodiy rivojlanishiga ta'siri	708
<i>Shaymuradov Taxir Zamanovich</i>	
Oliy ta'limda ma'naviy-ma'rifiy kompetensiyalarni baholash mezonlari: falsafa fanining o'quv jarayoniga integratsiyasi	713
<i>Abdullayev Akmal Nasriddinovich</i>	
Klasterli ta'lim muhitida bo'lajak o'zbek tili va adabiyoti o'qituvchilarining innovatsion kompetentligini rivojlantirish metodlari.....	717
<i>Abdurahmonov Maqsad Bekjonovich</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda nutqiy rivojlanishning yetakchi omillari.....	720
<i>Abduvosiyeva Mahmuda Xamidullo qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativ sifatlarini oshirish: zamonaviy yechimlar va muammolar	724
<i>Abduxalimova Yulduz Normurod qizi</i>	
Maktablarda sun'iy intellekt asosida xorijiy tillarni o'qitish afzalliklari	728
<i>Altimisheva Iroda Mavlonovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda boshqaruv madaniyatini rivojlantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari.....	731
<i>Ashurov Yusuf Alisher o'g'li</i>	
Bolalikni qayta anglash: mariya montessori pedagogik qarashlarining ilmiy asoslari	735
<i>Ismatullayeva Madinabonu Akmaljon qizi</i>	
14-15 yoshli o'quvchilarning jismoniy tarbiya vositalari orqali jismoniy tayyorgarligi samaradorligini oshirish metodi	740
<i>Karimboyev Og'abek Qadamboyevich</i>	

O'zbekiston xalqlarining amaliy san'ati va ma'naviy merosini o'rganish: tarixiy va pedagogik jihatlar	744
Kayumov Erkin Kazakbayevich	
Fizika ta'limida kognitiv texnologiyalar asosida talabalarning mantiqiy va analitik tafakkurini rivojlantirish yo'llari	748
Madumarov Shodonbek Az'amjonovich	
Maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirish jarayonlarida pedagogik-psixologik bilimlarning ahamiyati	751
Muratova Shaxnoza Ibatovna	
Yoshlar o'rtasida ijtimoiy hamkorlikni mustahkamlashda pedagogik resurslar va hamkorlik infratuzilmasining ahamiyati	754
Matnazarov O'ktam Latipovich	
Maxsus pedagogika o'qituvchilarining pedagogik va psixologik tayyorgarlik darajasi	757
Oxunov Ilxomjon Abdunabiyeich	
Funksional bog'liqlikni tushinishda vizual-eksperimental metodning samaradorligi	760
Qobilova Nargiza Anvarovna, Shamuratov Zafar Ergashevich	
The Psychological Importance of Emotional Intelligence and Stress Resilience in Increasing Professional Efficiency of Primary School Pedagogues	766
Tajiboyeva Odinakhon	
Maktabgacha ta'lim tashkilotida mashg'ulotlar jarayoni sifatini monitoring qilish vositasi sifatida	769
Tashbayev Naim Sadikovich	
Axloqiy tafakkur va axloqiy qaror qabul qilish kompetensiyasi tushunchasining pedagogik-psixologik mohiyati	773
Temirova Oydina Muhiddinova	
Oliy ta'lim muassasalarida "Muhandislik kompyuter grafikasi" fanini o'qitishning metodik asoslari va zamonaviy yondashuvlari	776
Xamidov Dilshod Olimjon o'g'li	
Kasbiy ta'lim rahbarlarining individual yondashuv asosida kompetensiyasini rivojlantirish mexanizmlari ...	780
Yangiboyev Kamol Norboyevich	
Тема экологических проблем как элемент духовно-нравственного воспитания студентов в произведениях Чингиза Айтматова	784
Абдулвохидов Элёр	
Девиантное поведение школьников в образовательной среде: проблемы классификации и гендерные особенности восприятия педагогами	789
Алимжанова Матлюба Юнусовна	
Анализ проблем развития профессиональной иноязычной компетенции по английскому языку у студентов медицинских вузов	793
Исраилова Илона Халитовна	
Психолого-педагогические условия использования изобразительной деятельности как средства стимуляции коммуникативных навыков у воспитанников с синдромом дауна	798
Каримова Регина Шовкатовна	
Методика развития специальной физической подготовленности футболистов 11–12 лет с использованием современного инновационного оборудования	802
Мирзабаев Диёрбек Камилович	
Нейроигра как эффективное средство развития познавательных и регуляторных функций у детей дошкольного возраста	805
Намазбаева Лола Закировна, Маткаримова Шарира Рахимжановна	
Методы и приёмы технологии развития критического мышления в курсе "Общая педагогика": опыт проектирования учебного процесса в вузе	809
Янкина Рано Садыковна	

OLIV TA'LIMDA KECHKI TA'LIM TALABALARINING O'QUV FAOLLIGINI OSHIRISHDA FAOLLASHTIRUVCHI INTERAKTIV MA'RUZA METODINING DIDAKTIK STRUKTURASI VA PEDAGOGIK IMKONIYATLARI

Axmedova Zilola Muxtor qizi
Xalqaro Nordik universiteti
Pedagogika fakulteti magistranti
Toshkent, O'zbekiston

ORCID: 0009-0002-3452-2539

Annotatsiya: Mazkur maqolada oliy ta'lim muassasalarida kechki ta'lim shaklida tahsil olayotgan talabalarning o'quv faolligini oshirishda faollashtiruvchi interaktiv ma'ruza metodidan foydalanish masalasi tadqiq etilgan. Zamonaviy ta'lim tizimida talaba markazli yondashuv, faol o'qitish texnologiyalari hamda interaktiv metodlarni qo'llash ta'lim jarayoni samaradorligini oshirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa, ish bilan band bo'lgan talabalardan iborat kechki ta'lim shaklida o'qitish jarayonida vaqtning cheklanganligi, talabalarning charchoq darajasi hamda motivatsiya omillari o'quv jarayonini faollashtiruvchi pedagogik yondashuvlarni qo'llash zaruratini yuzaga keltiradi.

Tadqiqotning maqsadi oliy ta'lim muassasalarida kechki ta'lim talabalarining o'quv faolligini oshirishda faollashtiruvchi interaktiv ma'ruza metodining didaktik strukturasi va pedagogik imkoniyatlarini aniqlash hamda uni ta'lim jarayonida samarali qo'llash bo'yicha metodik tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat. Tadqiqot jarayonida ilmiy-pedagogik tahlil, taqqoslash va umumlashtirish metodlaridan foydalanildi. Shuningdek, interaktiv o'qitish metodlarining ta'lim jarayonidagi samaradorligi nazariy va metodologik jihatdan o'rganildi.

Maqolada faollashtiruvchi interaktiv ma'ruza metodining didaktik modeli ishlab chiqilib, uning tashkiliy bosqichlari – nazariy ma'ruza, interaktiv faoliyatni tashkil etish, natijalarni taqdim etish va muhokama qilish, refleksiya hamda rag'batlantirish bosqichlari pedagogik jihatdan asoslab berilgan. Tadqiqot davomida interaktiv metodlar, jumladan keys-stadi, aqliy hujum, sinkveyn, klaster hamda savol-javob metodlaridan foydalanish talabalarning o'quv jarayonidagi faolligini oshirishi, ularning mustaqil va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishi hamda nazariy bilimlarni amaliy pedagogik vaziyatlar bilan bog'lash imkoniyatlarini kengaytirishi aniqlangan.

Kalit so'zlar: interaktiv ma'ruza, faollashtiruvchi o'qitish, interaktiv o'qitish metodlari, o'quv faoligi, kechki ta'lim, oliy ta'lim tizimi, talaba markazli yondashuv, didaktik struktura, pedagogik texnologiyalar, ta'lim samaradorligi, mustaqil fikrlash, pedagogik tahlil.

Abstract: This article examines the use of the activating interactive lecture method to enhance the learning activity of students studying in the evening education format in higher education institutions. In the modern education system, the application of student-centered approaches, active learning technologies, and interactive teaching methods is considered one of the key factors in improving the effectiveness of the educational process. In particular, in evening education programs designed for working students, factors such as limited time, students' fatigue, and differences in motivation require the implementation of pedagogical approaches that stimulate students' learning activity.

The aim of the study is to determine the didactic structure and pedagogical potential of the activating interactive lecture method in increasing the learning activity of evening education students in higher education institutions, as well as to develop methodological recommendations for its effective application in the educational process. During the research, scientific-pedagogical analysis, comparison, and generalization methods were employed. In addition, the effectiveness of interactive teaching methods in the educational process was examined from theoretical and methodological perspectives. The article develops a didactic model of the activating interactive lecture method and substantiates its organizational stages, including theoretical presentation, organization of interactive activities, presentation and discussion of results, reflection, and encouragement. The research findings indicate that the use of interactive methods such as case study, brainstorming, cinquain, clustering, and question-and-answer techniques contributes to increasing students' learning activity, developing their independent and critical thinking skills, and strengthening the integration of theoretical knowledge with practical pedagogical situations.

Key words: interactive lecture, activating teaching, interactive teaching methods, learning activity, evening education, higher education system, student-centered approach, didactic structure, pedagogical technologies, educational effectiveness, independent thinking, pedagogical analysis.

Аннотация: В данной статье рассматривается использование активизирующего интерактивного лекционного метода для повышения учебной активности студентов, обучающихся по вечерней форме обучения в высших учебных заведениях. В современной системе образования применение студентоцентрированного подхода, технологий активного обучения и интерактивных методов преподавания рассматривается как один из важных факторов повышения эффективности образовательного процесса. Особенно в условиях вечерней формы обучения, предназначенной для работающих студентов, ограниченности времени, уровень усталости обучающихся и различия в мотивации требуют применения педагогических подходов, направленных на активизацию учебной деятельности. Цель исследования заключается в определении дидактической структуры и педагогических возможностей активизирующего интерактивного лекционного метода для повышения учебной активности студентов вечерней формы обучения в высших учебных заведениях, а также в разработке методических рекомендаций по его эффективному применению в образовательном процессе. В ходе исследования использованы методы научно-педагогического анализа, сравнения и обобщения. Кроме того, эффективность интерактивных методов обучения в образовательном процессе рассмотрена с теоретической и методологической точек зрения.

В статье разработана дидактическая модель активизирующего интерактивного лекционного метода и обоснованы его организационные этапы, включающие теоретическое изложение материала, организацию интерактивной деятельности, представление и обсуждение результатов, рефлексия и поощрение. Результаты исследования показывают, что использование интерактивных методов, таких как кейс-стади, мозговой штурм, синквейн, кластер и метод “вопрос–ответ”, способствует повышению учебной активности студентов, развитию их самостоятельного и критического мышления, а также укреплению связи между теоретическими знаниями и практическими педагогическими ситуациями.

Ключевые слова: интерактивная лекция, активизирующее обучение, интерактивные методы обучения, учебная активность, вечернее обучение, система высшего образования, студентоцентрированный подход, дидактическая структура, педагогические технологии, эффективность образования, самостоятельное мышление, педагогический анализ.

KIRISH

Globallashuv va raqamli texnologiyalar sharoitida oliy ta'lim jarayonini modernizatsiya qilish, ta'lim samaradorligini oshirish hamda talabalarining o'quv faolligini kuchaytirish dolzarb ilmiy-amaliy vazifalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, ish bilan band bo'lgan yoshlar va kattalar qatlamiga mo'ljallangan kechki ta'lim shaklida o'qitish jarayonida vaqtning cheklanganligi, talabalarining charchoq darajasi hamda motivatsiya darajasidagi farqlar o'quv faoliyatini faollashtiruvchi pedagogik yondashuvlarni qo'llash zaruratini yuzaga keltiradi.

Xalqaro va milliy ta'lim hujjatlarida ham uzluksiz ta'limni rivojlantirish, ta'lim olish imkoniyatlarini kengaytirish hamda moslashuvchan o'qitish shakllarini joriy etish zarurligi ta'kidlanadi ^[1]. Oliy ta'limni rivojlantirishga doir xalqaro tavsiyalarda esa ta'lim jarayonida talabaning faol ishtirokini ta'minlaydigan interaktiv pedagogik texnologiyalarni keng qo'llash muhim yo'nalish sifatida ko'rsatiladi ^[2]. O'zbekiston Respublikasining “Ta'lim to'g'risida”gi Qonunida ham ta'lim jarayoniga ilg'or pedagogik va axborot texnologiyalarini joriy etish hamda ta'lim samaradorligini oshirish ustuvor vazifa etib belgilangan ^[7].

Shu nuqtayi nazardan, kechki ta'lim talabalarining o'quv faolligini oshirishda faollashtiruvchi interaktiv ma'ruza metodining didaktik strukturasi va pedagogik imkoniyatlarini asoslash oliy ta'lim amaliyoti uchun muhim ahamiyat kasb etadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Kechki ta'lim talabalarining o'quv faolligini oshirish masalasi zamonaviy pedagogik tadqiqotlarda talabamarkazli yondashuv, faol o'qitish (active learning) va interaktiv metodlar bilan uzviy bog'liq holda izohlanadi. Xususan, UNESCOning uzluksiz ta'lim va ta'lim imkoniyatlarini kengaytirishga doir hujjatlarida moslashuvchan ta'lim shakllarini rivojlantirish, o'quv jarayonida ishtirokchilikni kuchaytirish hamda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etish masalalari dolzarb yo'nalish sifatida ko'rsatiladi ^[1]. Oliy ta'lim bo'yicha jahon konferensiyalarida ham ta'lim jarayonini modernizatsiya qilish, talabalarining o'quv faolligini oshirish va interaktiv yondashuvlarni keng qo'llash zarurligi qayd etilgan ^[2].

Faol o'qitish nazariyasi doirasida C. Bonwell va J. Eison talabaning dars jarayonida passiv tinglovchi emas, balki bilish faoliyatining faol subyekti bo'lishini ta'minlaydigan usullar ta'limda yuqori natija berishini asoslaydi ^[3]. Bu yondashuvda talabaning fikrlashi, muhokamaga kirishishi, savol berishi va amaliy vazifalarni bajarishi o'qitish jarayonining ajralmas qismi sifatida qaraladi. M. Prince esa faol o'qitish bo'yicha tadqiqotlarni tahlil qilib, interaktiv metodlar talabalarining mustaqil fikrlashi hamda ta'lim natijalarini yaxshilashiga ijobiy ta'sir ko'rsatishini ilmiy dalillar asosida yoritadi ^[4]. Mazkur qarashlar interaktiv ma'ruza metodini qo'llashni nazariy jihatdan asoslashga xizmat qiladi.

MDH mamlakatlari pedagogik adabiyotlarida ham oliy ta'limda o'qitishni faollashtirish masalasi keng tadqiq qilingan. A. A. Verbitskiy kontekstli ta'lim g'oyalari doirasida o'qitish jarayoniga yaqinlashtirilgan (hayotiy va kasbiy vaziyatlarga bog'langan) topshiriqlar, muloqot va hamkorlikka asoslangan interaktiv shakllar tala-

balarning o'quv faoliyatini kuchaytirishini ta'kidlaydi ^[5]. E. V. Panina va L. N. Vavilova esa ta'lim jarayonini faollashtirishning zamonaviy usullarini yoritib, interaktiv metodlar talabalarning bilish faolligi hamda kasbiy kompetensiyalarini shakllantirishda samarali pedagogik vosita ekanligini ko'rsatadi ^[6].

O'zbekistonda ham oliy ta'lim sifatini oshirish, ta'lim jarayoniga zamonaviy pedagogik texnologiyalarni tatbiq etish masalasi normativ-huquqiy va ilmiy manbalarda mustahkamlangan. Xususan, "Ta'lim to'g'risida"gi Qonunda ilg'or pedagogik va axborot texnologiyalarini joriy etish ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omili sifatida belgilangan ^[7]. Mahalliy tadqiqotlarda N. A. Muslimov va O. A. Qo'ysinov pedagog kadrlarni tayyorlash jarayonida mustaqil ta'limni tashkil etish hamda pedagogik texnologiyalarni qo'llash o'quv jarayonining samaradorligiga ijobiy ta'sir ko'rsatishini qayd etadilar ^[8].

Demak, adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, faol o'qitish va interaktiv metodlar talabalarning o'quv jarayonidagi ishtirokini kuchaytiradi, mustaqil fikrlash va hamkorlikda ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shu asosda kechki ta'lim sharoitida faollashtiruvchi interaktiv ma'ruza metodining didaktik strukturasi va pedagogik imkoniyatlarini aniqlash hamda uni amaliyotga tatbiq etish ilmiy-amaliy jihatdan dolzarb hisoblanadi.

TADQIQOTNING METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot oliy ta'lim muassasalarida kechki ta'lim shaklida tahsil olayotgan talabalar o'quv faolligini oshirishda faollashtiruvchi interaktiv ma'ruza metodining didaktik strukturasi va pedagogik imkoniyatlarini o'rganishga qaratildi. Tadqiqot sifatli (qualitative) pedagogik yondashuv asosida olib borilib, interaktiv o'qitish metodlarining ta'lim jarayonidagi samaradorligi ilmiy-pedagogik tahlil orqali o'rganildi.

Tadqiqotning asosiy maqsadi oliy ta'lim muassasalarida kechki ta'lim talabalarining o'quv faolligini oshirishda faollashtiruvchi interaktiv ma'ruza metodining didaktik strukturasi va pedagogik imkoniyatlarini aniqlash hamda uni ta'lim jarayonida samarali qo'llash bo'yicha metodik tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

Mazkur maqsadga erishish uchun tadqiqot jarayonida bir qator ilmiy vazifalar amalga oshirildi. Jumladan, oliy ta'lim tizimida interaktiv o'qitish metodlarining nazariy asoslari o'rganildi, kechki ta'lim talabalarining o'quv faolligini oshirishga ta'sir etuvchi pedagogik omillar tahlil qilindi hamda faollashtiruvchi interaktiv ma'ruza metodining didaktik strukturasi va tashkiliy bosqichlari ishlab chiqildi. Shuningdek, interaktiv ma'ruza metodining ta'lim jarayonidagi samaradorligi ilmiy-pedagogik tahlil asosida baholandi.

Tadqiqot jarayonida oliy ta'lim tizimida interaktiv ma'ruza metodini qo'llashning pedagogik mexanizmlari hamda uning talabalarning o'quv faolligini oshirishga ta'siri tahlil qilindi.

Faollashtiruvchi interaktiv ma'ruza metodi talaba markazli o'qitish tamoyillari asosida tashkil etilib, talabalarining o'quv jarayonidagi faol ishtirokini ta'minlashga qaratilgan. Mazkur metod an'anaviy ma'ruza shaklini interaktiv elementlar bilan boyitish orqali talabalarning mustaqil fikrlash, muammoli vaziyatlarni tahlil qilish va jamoaviy muhokamada qatnashish ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Metodning tashkiliy bosqichlari

1. **Ma'ruza (nazariy asos berish).** Mazkur bosqichda o'qituvchi mavzuning asosiy tushunchalari, nazariy asoslari va muhim g'oyalarni tizimli hamda ixcham shaklda bayon etadi. Interaktiv o'qitish yondashuviga ko'ra, nazariy ma'lumotlarni berish jarayoni ortiqcha vaqt talab qilmaydigan tarzda tashkil etilib, talabalarda mavzu bo'yicha zarur tayanch bilimlarni shakllantirishga qaratiladi. Ma'ruza davomida asosiy terminlar, nazariy qarashlar, mavzuning mazmuni tushuntiriladi. Ushbu bosqich talabalarning keyingi interaktiv faoliyat jarayonida faol ishtirok etishi uchun zarur bilim asosini yaratadi. Shu sababli nazariy material mantiqiy ketma-ketlikda, tushunarli va tizimli tarzda taqdim etiladi.
2. **Interaktiv faoliyatni tashkil etish.** Talabalar kichik guruhlariga bo'linib, mavzu bo'yicha berilgan savollar yoki muammoli vaziyatlar ustida ishlaydi. Ushbu bosqichda turli interaktiv o'qitish metodlaridan foydalaniladi. Jumladan, "Aqliy hujum" (brainstorming) orqali talabalarning ijodiy fikrlashi faollashtiriladi, "Keys-stadi" (case study) metodi yordamida real pedagogik vaziyatlar tahlil qilinadi. Shuningdek, "Sinkveyn" (cinquain) metodi orqali talabalar mavzuning asosiy mazmunini qisqa va mazmunli shaklda ifodalaydi. Bundan tashqari, klaster (cluster) metodi orqali mavzu bo'yicha asosiy g'oyalar tizimlashtiriladi, "INSERT" metodi yordamida o'quv materialini tahlil qilish va tushunish jarayoni faollashtiriladi hamda savol-javob va guruhli muhokama metodlari orqali talabalar o'z fikrlarini erkin bayon etish imkoniyatiga ega bo'ladi. Mazkur interaktiv metodlar talabalarning o'quv jarayonidagi faol ishtirokini ta'minlab, ularning mustaqil fikrlash, tahlil qilish va muammoli vaziyatlarga yechim topish ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.
3. **Natijalarni taqdim etish va muhokama qilish.** Ushbu bosqichda talabalar interaktiv faoliyat jarayonida o'zlashtirgan bilimlari va ishlab chiqqan g'oyalarni turli shakllarda namoyon etadilar. Bunda natijalarni aniqlash va baholash jarayoni quiz-testlar, savol-javob, debatlar hamda keys-stadi tahlili orqali amalga oshiriladi. Talabalar quiz yoki qisqa test topshiriqlari orqali o'z bilimlarini tekshiradilar, savol-javob jarayonida esa mavzu bo'yicha o'z fikrlarini asoslab beradilar. Debat shaklida tashkil etilgan muhokama talabalar o'rtasida turli nuqtayi nazarlarni tahlil qilish va himoya qilish imkonini yaratadi. Agar mashg'ulot jarayonida keys-stadi metodidan foydalanilgan bo'lsa, guruhlar tomonidan taklif etilgan yechimlar tinglanadi va ular birgalikda tahlil qilinadi. Mazkur jarayonda baholash faqat o'qituvchi tomonidan emas, balki barcha talabalar ishtirokida amalga oshiriladi. Talabalar bir-birining fikrlarini tahlil qiladi, savollar beradi va taklif etilgan yechimlarni birgalikda muhokama qiladi. O'qituvchi esa muhokama jarayonini boshqaradi, fikrlarni umumlashtiradi va yakuniy ilmiy xulosani shakllantiradi.
4. **Refleksiya va xulosalash.** Mazkur bosqichda talabalar mashg'ulot davomida olgan bilim va tajribalarini tahlil qilib, mavzu bo'yicha o'z fikrlarini umumlashtiradilar. Refleksiya jarayoni talabalar tomonidan yozma shaklda amalga oshirilib, ular dars davomida o'zlashtirgan asosiy g'oyalar, yangi bilimlar va xulosalarini bayon etadilar. Bu jarayon talabalar tomonidan o'z bilimlarini qayta tahlil qilish, o'zlashtirilgan ma'lumotlarni tizimlashtirish hamda mavzu bo'yicha yakuniy xulosaga kelish imkonini beradi. O'qituvchi esa talabalar tomonidan bildirilgan fikrlarni umumlashtiradi, ularni ilmiy jihatdan to'ldiradi va mavzu yuzasidan yakuniy xulosani shakllantiradi.
5. **Rag'batlantirish va yakunlash.** Mazkur bosqichda talabalar tomonidan bildirilgan xulosalar tinglanadi va umumlashtiriladi. Mashg'ulot jarayonida faol ishtirok etgan talabalar rag'batlantiriladi, bu esa ularning o'quv jarayoniga bo'lgan qiziqishini yanada oshirishga xizmat qiladi. Rag'batlantirish talabalarda motivatsiyani kuchaytirish, o'rganilayotgan mavzu va fan bo'yicha qiziqishni shakllantirish hamda keyingi mashg'ulotlarda ham faol ishtirok etish istagini rivojlantirishga yordam beradi. Ushbu bosqichda darsning asosiy g'oyalari umumlashtirilib, mashg'ulot yakunlanadi.

Misol

Agar maktabgacha ta'lim yo'nalishida tahsil olayotgan kechki ta'lim talabalari bilan "Maktabgacha pedagogikasi" fanidan ma'ruza mashg'uloti tashkil etilsa, dars quyidagi bosqichlar asosida amalga oshiriladi:

1. **Ma'ruza (nazariy asos berish).** Mazkur bosqichda "Maktabgacha pedagogikasi" fanidan "Maktabgacha yoshdagi bolalarning rivojlanishi va ta'lim-tarbiyasi" mavzusi bo'yicha nazariy ma'lumotlar taqdim etiladi. O'qituvchi mavzuning asosiy tushunchalari, pedagogik tamoyillari hamda maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishining psixologik-pedagogik xususiyatlarini slaydlar va taqdimot materiallari orqali tizimli tarzda yoritadi. Ushbu bosqich talabalar uchun mavzu bo'yicha zarur nazariy bilimlarni shakllantirishga xizmat qiladi.
2. **Interaktiv faoliyatni tashkil etish.** Ushbu bosqichda talabalar kichik guruhlariga bo'linib, turli interaktiv metodlar asosida ishlaydilar. Jumladan, keys-stadi (case study) orqali pedagogik vaziyat tahlil qilinadi, aqliy hujum yordamida g'oyalar ilgari suriladi, klaster usuli orqali esa muammoning asosiy omillari tizim-

lashtiriladi. Mavzuga mos keys-stadi (case study) vaziyati ustida ishlaydilar. Masalan, talabalar uchun "Maktabgacha ta'lim tashkilotida rivojlanishda qiyinchilik kuzatilayotgan bolalar" bilan bog'liq pedagogik vaziyat taqdim etiladi. Talabalar to'rtta guruhga bo'linib, keys vaziyatni tahlil qiladilar hamda bolaning rivojlanishini qo'llab-quvvatlash, individual pedagogik yondashuv va jamoaviy faoliyatni tashkil etish bo'yicha pedagogik yechimlar ishlab chiqadilar.

3. **Natijalarni taqdim etish va muhokama qilish.** Ushbu bosqichda har bir guruh tomonidan ishlab chiqilgan keys yechimlari taqdim etiladi. Talabalar o'z taklif va xulosalarini bayon etadilar, boshqa guruhlar esa savollar berish va fikr bildirish orqali muhokamada faol ishtirok etadilar. O'qituvchi muhokama jarayonini boshqarib, berilgan javoblarni tahlil qiladi hamda ilmiy jihatdan umumlashtiradi.
4. **Refleksiya va xulosalash.** Mazkur bosqichda talabalar dars davomida o'zlashtirgan bilimlarini tahlil qilib, mavzu bo'yicha o'z fikrlarini umumlashtiradilar. O'qituvchi keys vaziyat bilan bog'liq nazariy tushunchalarni yana bir bor izohlab, talabalarning javoblari asosida umumiy xulosani shakllantiradi.
5. **Rag'batlantirish va yakunlash.** Ushbu bosqichda dars jarayonida faol ishtirok etgan talabalar rag'batlantiriladi. Rag'batlantirish talabalar motivatsiyasini oshirish hamda mavzuga bo'lgan qiziqishni kuchaytirishga xizmat qiladi. Mashg'ulot yakunida mavzuning asosiy g'oyalari yana bir bor umumlashtirilib, ma'ruza darsi yakunlanadi.

Natijada, talabalar berilgan pedagogik vaziyatni tahlil qilish, uning sabablarini aniqlash hamda maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan pedagogik yechimlar ishlab chiqish ko'nikmalarini rivojlantiradilar. Mashg'ulot jarayonida talabalar jamoaviy muhokama, fikr almashish va pedagogik vaziyatlarni tahlil qilish orqali mustaqil fikrlash hamda amaliy pedagogik qaror qabul qilish malakalarini shakllantiradilar.

O'qituvchi esa talabalarning taklif etilgan yechimlarini tahlil qiladi, ularni umumlashtiradi va ilmiy jihatdan asoslangan yakuniy xulosani shakllantiradi. Shu bilan birga, mashg'ulot davomida o'qituvchi pedagogik jarayonni boshqaruvchi va yo'naltiruvchi sifatida faoliyat yuritib, talabalar tomonidan ishlab chiqilgan g'oyalarni to'g'ri yo'naltirish hamda bilimlarni mustahkamlash jarayonini ta'minlaydi.

Faollashtiruvchi interaktiv ma'ruza metodida qo'llanilgan keys-stadi yondashuvi talabalarga pedagogik vaziyatlarni chuqur tahlil qilish, jamoaviy hamkorlikda ishlash, tanqidiy va mantiqiy fikrlash hamda muammoli holatlarga pedagogik yechim ishlab chiqish imkoniyatini beradi. Shu tarzda, mazkur metod oliy ta'lim tizimida talaba markazli o'qitish muhitini shakllantirish, talabalarning o'quv faolligini oshirish hamda ularning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda samarali pedagogik vosita sifatida namoyon bo'ladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, faollashtiruvchi interaktiv ma'ruza metodidan foydalanish kechki ta'lim shaklida tahsil olayotgan talabalar o'quv faolligini oshirishda muhim pedagogik vosita hisoblanadi. An'anaviy ma'ruza mashg'ulotlarida talabalar ko'proq tinglovchi sifatida ishtirok etsalar, interaktiv ma'ruza metodida esa ular o'quv jarayonining faol ishtirokchisiga aylanadi. Natijada talabalarning dars jarayonidagi faolligi, mustaqil fikrlashi hamda muhokamalarda ishtirok etish darajasi oshadi.

Tadqiqot davomida interaktiv metodlar, xususan, keys-stadi, aqliy hujum, sinkveyn, klaster va savol-javob metodlaridan foydalanish talabalarning mavzuni chuqurroq o'zlashtirishiga yordam berishi kuzatildi. Talabalar berilgan pedagogik vaziyatlarni tahlil qilish jarayonida nazariy bilimlarini amaliy vaziyatlar bilan bog'lash imkoniyatiga ega bo'ldilar. Bu esa ularning pedagogik fikrlashini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Faollashtiruvchi interaktiv ma'ruza metodining samaradorligi bir qator pedagogik omillar bilan izohlanadi. Avvalo, ushbu metod talaba markazli yondashuv asosida tashkil etiladi. Bunda talaba o'quv jarayonining faol subyekti sifatida qatnashib, interaktiv faoliyat davomida o'z fikrlarini erkin bayon etish, savollar berish hamda muhokamalarda faol ishtirok etish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu esa ularning o'quv faolligini oshirishga xizmat qiladi.

Shuningdek, mazkur metod nazariya va amaliyot integratsiyasini ta'minlaydi. Interaktiv ma'ruza jarayonida nazariy bilimlar keys-stadi kabi amaliy pedagogik vaziyatlar orqali mustahkamlanadi. Talabalar real pedagogik vaziyatlarni tahlil qilish orqali nazariy bilimlarni amaliy faoliyat bilan bog'lash imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Bundan tashqari, metod talabalarning jamoaviy faoliyatini rivojlantirishga ham xizmat qiladi. Kichik guruhlarda ishlash jarayonida talabalar o'zaro fikr almashish, muhokama olib borish hamda birgalikda yechim ishlab chiqish ko'nikmalarini shakllantiradilar. Guruhli faoliyat davomida talabalar turli fikrlarni tahlil qilish va umumiy xulosaga kelish tajribasini orttiradilar.

Interaktiv metodlar talabalarning mustaqil va tanqidiy fikrlashini ham faollashtiradi. Pedagogik vaziyatlarni tahlil qilish jarayonida talabalar muammoli holatlarni tanqidiy baholash, ularning sabablarini aniqlash hamda pedagogik yechimlar ishlab chiqish ko'nikmalarini rivojlantiradilar. Bu esa kelajakdagi pedagogik faoliyatda zarur bo'lgan kasbiy kompetensiyalarni shakllantirishga yordam beradi.

Shu bilan birga, faollashtiruvchi interaktiv ma'ruza metodini samarali qo'llash uchun o'qituvchidan mashg'ulotni puxta rejalashtirish, interaktiv metodlarni to'g'ri tanlash hamda talabalarni faol ishtirok etishga undaydigan pedagogik muhit yaratish talab etiladi. Tadqiqot natijalari faollashtiruvchi interaktiv ma'ruza metodidan foydalanish oliy ta'lim muassasalarida, ayniqsa, kechki ta'lim talabalarining o'quv faolligini oshirish, ularning mustaqil fikrlash va pedagogik tahlil qilish ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali pedagogik yondashuv ekanligini ko'rsatadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mazkur tadqiqot natijalari oliy ta'lim muassasalarida, ayniqsa, kechki ta'lim shaklida tahsil olayotgan talabalar o'quv faolligini oshirishda faollashtiruvchi interaktiv ma'ruza metodidan foydalanish samarali pedagogik yondashuv ekanligini ko'rsatdi. Tadqiqot jarayonida ishlab chiqilgan metodning didaktik strukturasi ma'ruza mashg'ulotlarini talaba markazli yondashuv asosida tashkil etish imkonini beradi.

Interaktiv metodlardan, xususan, keys-stadi, aqliy hujum, sinkveyn, klaster va savol-javob metodlaridan foydalanish talabalarni o'quv jarayoniga faol jalb etish, ularning mustaqil fikrlash, pedagogik vaziyatlarni tahlil qilish hamda jamoaviy ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Natijada talabalar nafaqat nazariy bilimlarni o'zlashtiradilar, balki ularni amaliy vaziyatlar bilan bog'lash imkoniyatiga ham ega bo'ladilar.

Tadqiqot davomida ishlab chiqilgan faollashtiruvchi interaktiv ma'ruza metodining didaktik modeli oliy ta'lim jarayonida ma'ruza mashg'ulotlarini samarali tashkil etishda muhim pedagogik vosita sifatida namoyon bo'ldi. Mazkur metod talabalarning o'quv faolligini oshirish, ularning tanqidiy va mustaqil fikrlashini rivojlantirish hamda o'quv jarayoni samaradorligini ta'minlashga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, mazkur metodni oliy ta'lim tizimida keng qo'llash, ayniqsa, pedagogika yo'nalishidagi mashg'ulotlarda interaktiv o'qitish yondashuvlarini kengaytirish maqsadga muvofiq hisoblanadi. Kelgusida ushbu metodni turli fanlar kesimida qo'llash hamda uning pedagogik samaradorligini yanada chuqur o'rganish muhim ilmiy yo'nalishlardan biri bo'lib qoladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. UNESCO. Education 2030: Incheon Declaration and Framework for Action. – Paris, 2015.
2. UNESCO. World Conference on Higher Education. – Paris, 1998; 2009.
3. Bonwell, C., Eison, J. Active Learning: Creating Excitement in the Classroom. – Washington, 1991.
4. Prince, M. Does Active Learning Work? A Review of the Research. – Journal of Engineering Education, 2004.
5. Вербицкий, А. А. Активное обучение в высшей школе. – Москва, 1991.
6. Панина, Е. В., Вавилова, Л. Н. Современные способы активизации обучения. – Москва, 2008.
7. O'zbekiston Respublikasi. "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun. – Toshkent, 2020.
8. Muslimov, N. A., Qo'ysinov, O. A. Organization of Independent Education in the Training of Vocational Education Teachers. – Tashkent: TDPU.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №3(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.